

Nieuws.brief

Herfst editie

2013

DE EIKELMUIS

STANDPUNTEN: TRAM EN FIETSPAD SCHORISGAT

WORD BOOMGAARDIER!

v.u. Catherine Beddeleem
Rijmenamsebaan 94,
3190 Boortmeerbeek.

natuurpunt
Haacht

NATUURPUNT ONDER DE LOEP

De Nieuwsbrief is het ledenblad van Natuurpunt Haacht en verschijnt vier maal per jaar.

Natuurpunt is ontstaan uit de fusie van Natuurreservaten en de Wielewaal. Deze vereniging telt ruim 80.000 gezinnen als lid en beheert meer dan 16.700 Ha natuurgebied in Vlaanderen, waaronder een steeds groeiende oppervlakte in Haacht. Natuurpunt schenkt ook aandacht aan de 'kleine natuur' in de buurt: een bomenrij, houtkant, beek of wegberm.

Natuur voor iedereen is dus niet zomaar een slogan. Het is een totaalvisie waarmee onze vereniging in Vlaanderen werkt aan natuurbehoud. Onze vereniging dringt er bij de overheid voortdurend op aan, om via nieuwe wetten, extra geld en meer inzet beter zorg te dragen voor de natuur die er in Vlaanderen nog rest. Het Natuurdecreet en Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen leggen een stevige basis voor een efficiënt natuurbeleid. Samen met de Vlaamse overheid wil Natuurpunt werk maken van de verdere invulling en uitvoering van deze initiatieven.

Lid worden van Natuurpunt vzw kan door overschrijving van 24,00 euro op rek. 230-0044233-21

Natuurpunt Haacht is bereikbaar bij:
Bernard Lemaitre
Kleine Appelstraat 9
3150 Haacht
016/60.61.62
info@natuurpunthaacht.be

Liever deze Nieuwsbrief enkel in de mailbox en zodoende een boompje sparen? Mail ons dan op bovenstaand adres!

Bestuur

Catherine Beddeleem , Voorzitter
catherine.beddeleem@telenet.be
0477/99.90.05

Isa Van Horenbeeck, Secretaris
vanhorenbeeckisa13@hotmail.com
016/84.48.09

Luc Bijmens , Penningmeester
016/60.29.67

VOORWOORD

De herfst.

Wat gaan de seizoenen toch snel...

De bossen kleuren en geuren heerlijk, paddenstoelen komen in grote getale tevoorschijn. Een heerlijke tijd voor een nazomerse wandeling!

Steeds welkom in onze natuurreservaten.

Na de vakantie komt onze vereniging terug in volle actie:

Op 19 oktober doen we mee aan de door de gemeente georganiseerde **zwerfvuilopruiactie**! Jammergenoeg laten nog velen onder ons hun blikjes, kartonnen, papiertjes, plasticjes rondslingeren. Het wordt een plaag van deze tijd... ook in de natuurgebieden!!! Dit getuigt van weinig respect voor de natuur en al het werk van de vele vrijwilligers die de natuur willen behouden opdat ieder het zou kunnen beleven in al haar pracht.

Op zondag 10 november staan we weer op post om jullie te dienen want dan houden we onze **21ste vegetarische eetdag!** Snel reserveren is gewenst!

Op 16 en 17 november starten we de aanplant van een heuse **hoogstamboomgaard** achter de evenementenweide. Dit kadert mooi in het koesterburenproject omdat de Eikelmuis, die haar leefgebied heeft in hoogstamboomgaarden, een geselecteerde Koesterbuur is in Haacht. Word Boomgaardier! Al wie een steentje bijdraagt kan later ook genieten van de vruchten.

Verder vindt u in nog deze brochure ons standpunt ivm. aanleg fietspad in Schorisgat en t.o.v. tram Haacht-Brussel.

We hopen jullie op een van de activiteiten te mogen begroeten !!

Catherine Beddeleem

Voorzitter N.Haacht

Foto cover: Collage van foto's René Verdonck van zwammen uit het Haachts Broek

STUDIE

BOSORCHIS

Onder het motto "Samen werken aan meer biodiversiteit" lanceerde de provincie Vlaams-Brabant de biodiversiteitscampagne „Je hebt meer burens dan je denkt". Met deze campagne wil de provincie samen met de gemeenten, natuurorganisaties, lokale verenigingen en inwoners de achteruitgang van de lokale biodiversiteit tegengaan.

Dit alles is ingegeven door de Verenigde Naties die 2010 tot jaar van de biodiversiteit uitriepen. De campagne heeft als onder andere als doel de lokale biodiversiteit te beschermen en te verbeteren door gemeenten te sensibiliseren en aan te zetten tot en te ondersteunen bij acties.

Koestersoorten

De belangrijkste campagne-instrumenten zijn de koestersoorten. Dit is een selectie van een 200 soorten gekoppeld aan een lijst van specifieke leefgebieden. Iedere gemeente bestaat uit een specifieke combinatie van leefgebieden, die steeds gekoppeld zijn aan een specifieke provinciale prioritaire soort. Deze soorten noemt men „koestersoorten".

We spreken van koesterburen omdat deze soorten net zo goed familie zijn. Ze zorgen er op hun manier voor dat de omgeving waarin we wonen een aangename thuis is en blijft. Het is aan ons om ervoor te zorgen dat diezelfde omgeving ook voor hen een aangename en waardevolle thuis blijft.

De koesterburen van Haacht

Iedere gemeente bestaat uit een specifieke combinatie van leefgebieden. Dit betekent dat iedere gemeente ook een specifieke soortenlijst heeft. Uit deze lijst komen de soorten die symbool staan voor hun leefgebieden: de koesterburen. Voor Haacht is onder andere de Bosorchis een koestersoort.

Het koesterburengagement van Haacht 'Deelname-engagement'

Het gemeentebestuur besliste op 28 april 2010 om deel te nemen aan deze campagne van de Provincie Vlaams - Brabant. Haacht aanvaardde de geselecteerde koesterburen. Hierdoor werd al een eerste stap genomen in de richting van de effectieve deelname aan de campagne en de uitvoering van concrete koesteracties. Bovendien besliste Haacht om deel te nemen aan de koestercampagne 'Je hebt meer burens dan je denkt'. Dit betekent dat concrete acties zullen ondernemen worden die de koesterburen en de hele gemeentelijke biodiversiteit ten goede zullen komen.

De Bosorchis

De Bosorchis is een Rode lijstsoort en een habitatrichtlijnsoort.

De bloem van de Bosorchis is bleekroze of witachtig en bezit donkerrode vlekken. De bloemen vormen een dichte aar. Meestal draagt elke plant zeven tot twaalf, meestal donker gevlekte bladen, die vaak merendeels klein zijn. De vorm varieert van omgekeerd eirond tot elliptisch. De onderste bladeren omvatten zowel de stengel als een schede. Van onderen is het blad glanzend.

De Bosorchis is een soort die bij voorkeur voorkomt op beschaduwde plaatsen op humusrijke, leemachtige of kalkhoudende grond op lichte plekken in het bos, in bosranden (tussen schraalgrasland en eiken-haagbeukbos) of onder struweel. Als soort van halfschaduw worden standplaatsen in volle zon meestal gemeden. Toch kan de soort ook op kalkgraslanden aangetroffen worden op kalkrijke, enigszins lemige en iets vochtige bodems die voedselarm tot matig voedselrijk zijn.

Vermesting, verzuring, verdroging en versnippering vormen de belangrijkste knelpunten voor orchideeënsoorten en wijzigen de groeiomstandigheden dermate dat kwetsbare soorten als de Bosorchis zich niet kunnen handhaven. Eens de soort uit een gebied is verdwenen is een herkolonisatie vaak moeilijk. De Bosorchis kent in Vlaams-Brabant zijn belangrijkste verspreiding in de leemstreek in de bossen op de valleiflanken van Dender, Zenne en Demer.

De Gemeente Haacht is nu aan zet

Nu deze belangrijke koestersoort in Haacht op de evenementenweide is ontdekt pleit Natuurpunt Haacht ervoor dat de gemeentelijke overheid de daad bij het woord zal voegen. Natuurpunt zal dit onder andere aankaarten bij het gemeentebestuur en op de MilieuAdviesRaad!

BEHEER

GEOPORTAAL AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED ONLINE

Onlangs is het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed online gezet. Je vindt er nuttige info over de beschermde monumenten, dorps-/stadsgezichten, landschappen; ankerplaatsen en items op de vastgestelde inventaris. Als achtergrond kan je de recente luchtfoto's gebruiken, maar ook Open Streetmap of het Grootschalig Referentiebestand (GRB).

Het online geoportaal stelt je in staat om snel geïnventariseerd en beschermd erfgoed op te zoeken. Je kan zoeken op plaats, adres of perceelnummer en krijgt je resultaat mooi visueel op de kaart gepresenteerd. Door een simpele klik op het gezochte object, krijg je een beknopt rapport van de historiek en wordt je doorverwezen naar de beschrijvingen uit de inventaris- en beschermingsdatabanken. Eén ding staat vast: het portaal biedt steeds de meest actuele informatie aan.

Het geoportaal is open source en werkt met de internationale OGC-standaard. Zo wordt de data van andere overheidsdiensten optimaal gebruikt en garanderen we up to date informatie. Zo is de zoekfunctie gebaseerd op de geolocatie service van het Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen en is ook een groot deel van de referentiedata afkomstig van de webdiensten AGIV. Voor u als gebruiker heeft het werken met deze standaard een bijkomend voordeel. Zo kan je de gegevens uit het geoportaal gebruiken in je eigen GIS-toepassingen of client-software. Zo beschik je steeds over de meest actuele gegevens over het beschermd en geïnventariseerd onroerend erfgoed in Vlaanderen.

Benieuwd? Surf naar: geo.onroenderfgoed.be

Johan

KOM MEEHELPEN/GENIETEN IN ONZE NATUURGEBIEDEN

De eerste zaterdag van de maand staat er meestal een werkdag op het programma in een van onze gebieden. Een half dagje genieten van de buitenlucht en tegelijkertijd een broodnodig handje toesteken, dat klinkt toch als muziek in de oren! We blijven steeds opzoek naar extra helpende handen, iedereen welkom! Om de juiste plaats van afspraak en het uur te kennen neem je best contact op met Johan De Meirsmen via info@natuurpunthaacht.be of 0476/24.94.24

Volgende werkdagen :

26/10/2013	Werkdag vanaf 13u30
16 en 17/11/2013	Dag van de Natuur
07/12/2013	Werkdag vanaf 13u30

Alvast enkele sfeerbeelden:

BELEID

BEZWAAR TEGEN PLANNEN VERHARDING FIETSPAD SCHORISGAT

Natuurpunt Haacht diende bezwaar in tegen de plannen van de gemeente Haacht om het fietspad in het Schorisgat over de volledige lengte te verbreden tot 2,5 m en te verharderen met beton. Begrijp ons niet verkeerd: uiteraard is Natuurpunt Haacht voorstander van te kunnen fietsen tussen het groen. Maar...

De aanvraag van de gemeente strookt niet met het gemeentelijk engagement inzake biodiversiteit. De gemeente Haacht ondertekende immers het Biodiversiteitscharter. Dit houdt het engagement in tot het naleven van een bijhorend actieplan, in het bijzonder actiepunt 4 "De gemeente beschermt en onderhoudt de trage wegen op een dusdanige wijze dat de natuurwaarde er toeneemt. De trage wegen worden niet, of zo weinig mogelijk, verhard. Als er toch verharding nodig is, dan zal de breedte van de verharding beperkt worden. De materiaalkeuze voor de verharding is van die aard dat impact op de natuur minimaal is."

Gezien dit project gelegen is in het VEN-gebied "De Vallei van de Leibeek tussen Boortmeerbeek en Wespelaar", gekenmerkt door soortenrijke graslanden en valleibossen die door de biologische waarderingskaart als waardevol tot zeer waardevol worden getypeerd, wordt met het plan het tegenovergestelde beoogd dan wat de bedoeling is in VEN-gebied.

Het wijzigen van het reliëf van de bodem en het wijzigen/vernietigen van de vegetatie in gebieden van het VEN is verboden door art. 25 §3, 2° van het Natuurdecreet.

Bovendien ontbreekt in het aanvraagdossier van de gemeente de cruciale VEN-toets zoals voorzien in het Natuurdecreet: De overheid mag geen toestemming of vergunning verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken. Als voor een activiteit een kennisgeving of melding aan de overheid vereist is, dient door de kennisgever worden aangetoond dat de activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken. Wanneer de kennisgever dit niet gedaan heeft, dient de betrokken overheid zelf te onderzoeken of de activiteit onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken.

De enige reden waarom de gemeente het fietspad over de volledige lengte wil verbreden tot 2,5 m is dat het fietspad dan kan aanzien worden als functioneel fietspad. En voor functionele fietspaden kan de gemeente veel meer subsidies ontvangen dan voor recreatieve fietspaden. Een 2,5 m breed fietspad is niet overal nodig en buitenproportioneel in het natuurgebied Schorisgat.

Tegen alle verhardingen, harder dan porfiersteenslag (zoals nu het geval is op een gedeelte van het fietspad) zullen wij bezwaar op laten tekenen. De keuze voor betonverharding is onnodig en buitenproportioneel materiaalgebruik voor een "recreatief" bedoeld fietspad. Kijk ook naar het fietspad 'Sportveld' dat Wespelaar met Wakkerzeel verbindt. Klaagt er hier iemand over de verharding?

Ook zelfs indien dit fietspad als functioneel zou gezien worden volstaat porfiersteenslag. Een functioneel fietspad hoort echter eerder thuis langs de Wespelaarse steenweg/Dijkstraat, gecombineerd met het treffen van de nodige maatregelen inzake verkeersveiligheid (snelheidsbeperking).

Besluit

Met het voorgesteld project laat de gemeente een kans schieten om de biodiversiteit in het betrokken kwetsbaar gebied veilig te stellen. Er zal zelfs eerder een negatief effect worden bekomen, bv op de momenteel aanwezige bermflora. Natuurpunt Haacht verklaart zich als betrokken aangelande (bepaalde percelen zijn erkend als natuurreserveaat) niet akkoord met de aanpassing van de rooilijn. Wij geven er de gemeente ook kennis van niet bereid te zijn de gevolgen te dragen van eventuele terugvordering van aankoop- en beheersubsidies die voor deze percelen werden toegekend met het oog op erkenning als natuurreserveaat. Natuurpunt Haacht stelt duidelijk dat de enige verantwoorde verbetering van het betreffende fietspad eruit kan bestaan om te opteren voor porfiersteenslag, zowel op het bestaande brede stuk, als op het te verbreden stuk. Het bestaande steenslagdeeltraject dient beperkt te worden tot de huidige 2,5m en kan verbeterd worden met porfiersteenslag. De wenselijke verbetering van het smalle deeltraject dient beperkt te worden tot een maximale verbreding tot 1,65m en dient uitgevoerd te worden in een halfverharding die beter inpasbaar is in een natuurlijke omgeving bv. met porfiersteenslag. Een eventuele verbreding tot 2,5m in functie van de bereikbaarheid van de grondwaterwinning is mogelijk, op voorwaarde dat de Watergroep hiervoor zelf vragende partij zou zijn. Door deze beperking in breedte is dan ook geen aanpassing vereist van de atlas der buurtwegen en bijgevolg ook geen aanvraag tot wijziging van rooilijn, noch onteigeningen.

Wij zullen de reactie van de gemeente opvolgen en u verder op de hoogte houden van dit dossier.

Johan

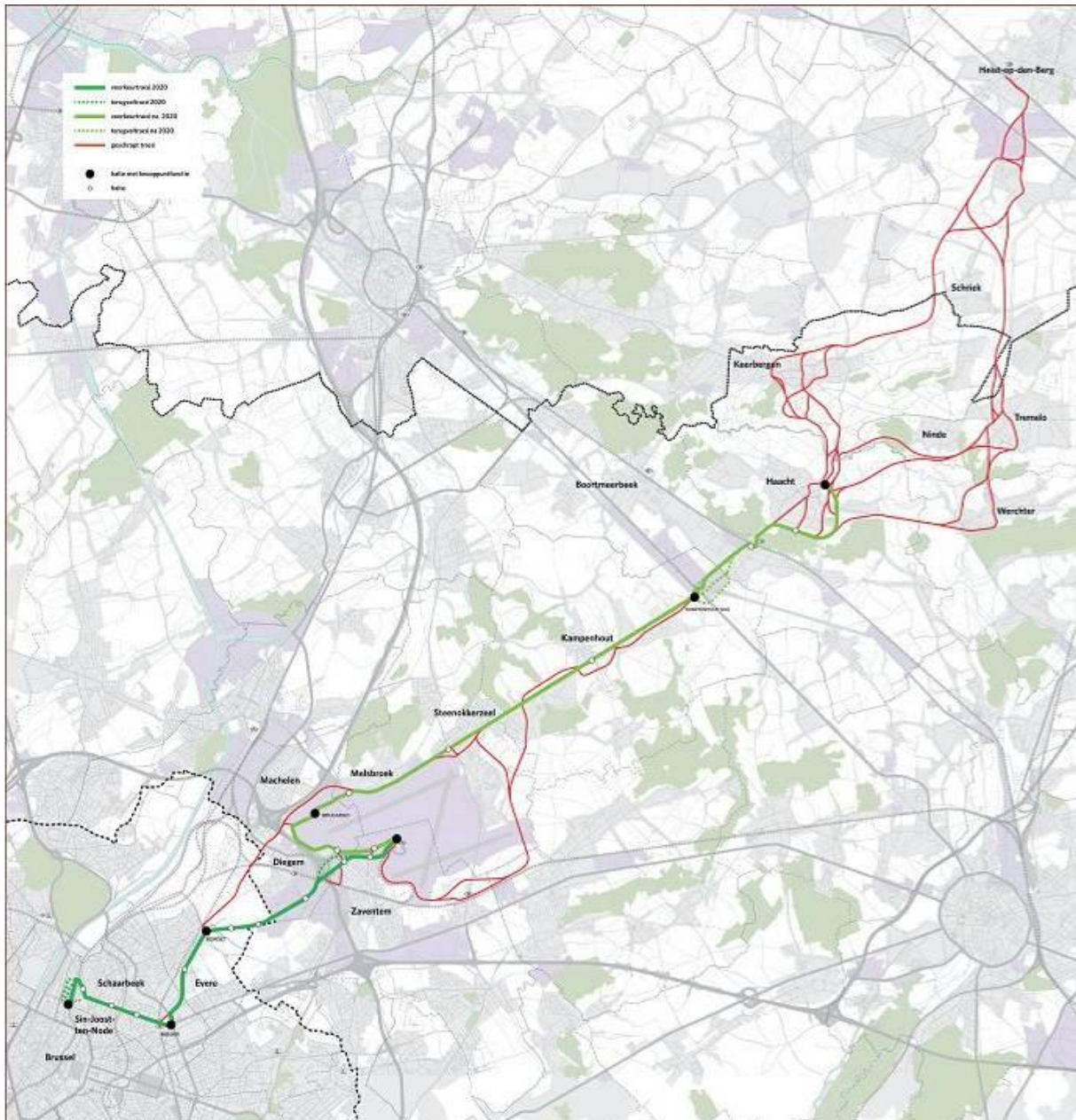
NEEN AAN DE DOORTOCHT VAN DE TRAM DOOR ONZE NATUURRESERVATEN!

Om tegemoet te komen aan het fileleed plant De Lijn een viertal tramverbindingen naar Brussel waaronder die van Heist-op-den-Berg via Haacht.

In september 2012 werden de plannen toegelicht in een kennisgevingsnota. Naast een opsomming van mogelijke tracés werd hierin ook aangegeven wat men zou bestuderen om de effecten op het milieu te kennen.

Weerhouden tracé

Eind augustus laatstleden zijn de resultaten van de studie gekend: er werd één tracé weerhouden van Sint-Joost-ten-Node naar de Luchthaven van Zaventem en dan via Kampenhout-Sas naar Haacht. De realisatie is pas voorzien na 2020. Men geeft prioriteit aan andere rendabelere investeringen.

Tramtracés: groen: weerhouden tracé; rood niet weerhouden tracés.

Tracé in Haacht

Tramtracés: groen: weerhouden tracé; rood niet weerhouden tracés.

Concreet betekent dit dat het tracé loopt langs de west- en noordrand van het natuurreservaat *Schoriscgat*, langs de noordwestrand van het natuurreservaat *Haachts Broek* en dwars door zuidwestelijk deel van het natuurgebied "*de Lombaarden*".

Significante impact op de natuur

Zoals te verwachten is de impact op de natuur zeer groot. In de samenvatting van het "Milieu Effecten Rapport" (MER) lezen we:

"Dit alternatief snijdt de open ruimte en meerdere beschermingszones (te Haacht en Keerbergen¹) aan waardoor het effect op ecotoopinname significant negatief is. De tram zorgt hier ook voor significante licht- en geluidshinder in de natuurgebieden langsheen het tracé. Het doorsnijden van bovenlokale natuurverbindingen en VEN-gebieden wordt beoordeeld als een significant negatief effect voor de effectgroep barrièrewerking."

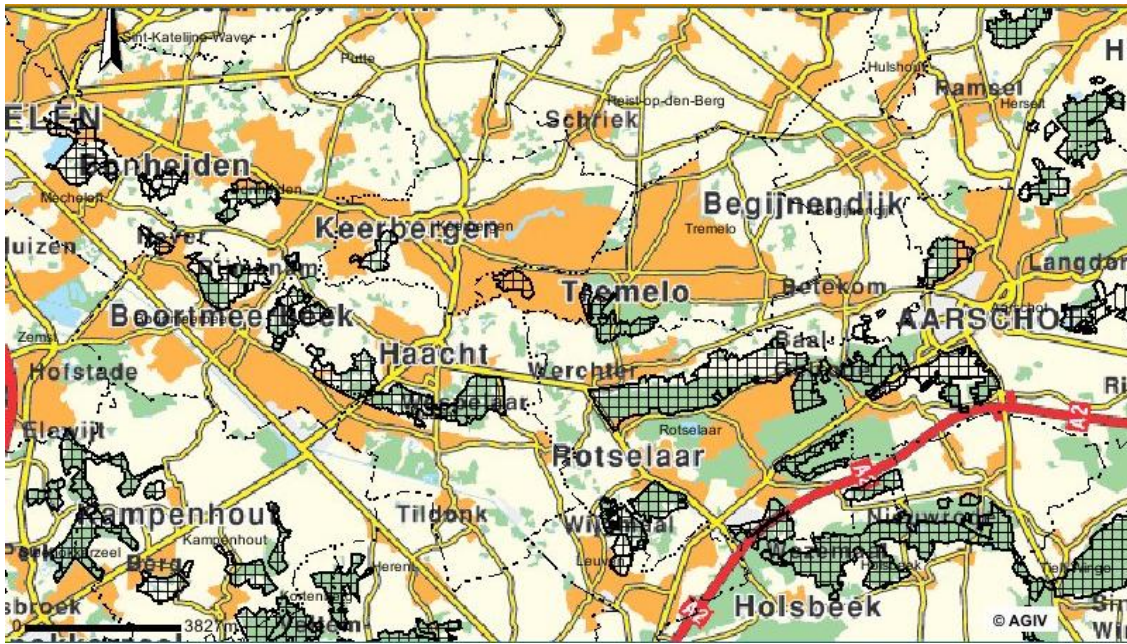
Licht en lawaai

Inderdaad de tramverbinding zorgt ervoor dat dieren omwille van het licht en het lawaai uit onze natuurreservaten zullen wegtrekken. Immers welke vogel wil er broeden in het licht en het lawaai? Ze zouden zich zeer kwetsbaar opstellen voor roofvogels en andere roofdieren.

De biodiversiteit zal nog meer achteruit gaan

De versnippering van onze natuurgebieden is de voornaamste reden voor de achteruitgang van het aantal soorten dieren en planten. Via het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) wil het Vlaams Gewest één groot natuurgebied creëren. Het is juist in deze VEN-gebieden dat Natuurpunt gronden opkoopt om natuurreservaten te creëren.

¹ Dezelfde conclusies gelden ook voor het tracé van Kampenhout-Sas via Keerbergen naar Heist-op-den-Berg.

De VEN-gebieden zijn gearceerd

Het Haachts Broek, Schorisgat en Schoonbroek maken deel uit van het VEN en vormen een belangrijke schakel in de open ruimte tussen Aarschot en Mechelen.

Door de tramlijn gaat de kwaliteit van deze natuurgebieden achteruit, ze worden kleiner en raken meer geïsoleerd, bv door verbreding van de Provinciebaan met een trambedding.

Verder versnippering maakt dat onze natuur minder beschermd is om toekomstige uitdagingen zoals klimaatverandering aan te gaan.

Om bovenstaande redenen kant Natuurpunt Haacht zich tegen het tracé langs of door onze natuurgebieden.

Draagvlak voor de tram in Haacht?

In Haacht is er geen draagvlak voor de tram, noch politiek noch bij de burgers (zie open brief van de gemeente Haacht aan minister Crevits; je vindt deze brief op www.haacht.be). De burgers hebben zich verenigd in het actiecomité tramhaacht; meer informatie vind je op www.tramhaacht.be.

Alternatieven?

Stop de tramlijn aan Haacht Station. Zo worden de natuurgebieden in Haacht gespaard en vermijd je minder rendabelere investeringen. De Lijn geeft aan dat de benefit-cost ratio voor Brussel-Zaventem 2,53 is (d.w.z. elke geïnvesteerde euro brengt 2,53 EUR op) terwijl dit voor Brussel-Haacht slechts 1,3 bedraagt. Het loont dus zeker de moeite om de benefit-cost ratio van Haacht Station tot de Lombaarden apart te berekenen.

De ruimtelijke ordening in Vlaanderen was en is een pijnpunt. Door alles in en om Brussel te concentreren zal men het fileleed eerder verergeren, ook al plant men nieuwe verkeersverbindingen. Denk maar aan de geplande megawinkelcentra op de Heizel en in Machelen (dit laatste is beter gekend onder de naam Uplace). Dit is nefast voor de steden (Leuven, ...), de files nemen toe en via de aanleg van nieuwe verkeersverbindingen maakt men de natuur en de leefomgeving kapot.

Men zou beter *initiatieven nemen om Brussel te ontlasten*: decentraliseer een aantal overheidsdiensten! In deze tijden van snelle internetverbindingen moet men meer durven inzetten op telewerk.

Verder kan men de bestaande verkeersinfrastructuur beter benutten. In 2008 schafte men zelfs stoptreinen van de lijn Haacht-Brussel af tijdens spitsuren! Reizigers moesten maar via Leuven of Mechelen reizen, met een grotere reistijd tot gevolg. De NMBS beschikte blijkbaar niet over de nodige middelen om deze verbindingen in stand te houden.

Meer info

- Meer info over het tramdossier vind je op:
http://www.delijn.be/mobiliteitsvisie2020/pegasus_vlaamsbrabant/achtergrond/index.htm#6
<http://www.lne.be/themas/milieuffectrapportage/raadplegen-milieuffectrapportages/dossierdatabank>
www.tramhaacht.be
- Meer info over het VEN vind je op
http://www.natuurenbos.be/nl-BE/Natuurbeleid/Natuur/VEN_en_IVON/Inleiding.aspx

REACTIE

Via ons contactadres info@natuurpunthaacht.be of via het contactformulier op onze website ontvangt Natuurpunt Haacht vele reacties. In eerste plaats komen vele positieve reacties binnen op ons natuurbeheer op terrein of naar aanleiding van onze activiteiten. Daar zijn we zeer verheugd om en deze reacties bevestigen ons dat we goed bezig zijn.

Soms komen er ook klachten binnen. Daar trachten we dan steeds gepast op te reageren. Zo worden ons meldingen gemaakt van een omgevallen boom of een ontbrekende pijltje langs het wandelpad, vragen over een boskapping, ...noem maar op...

In deze rubriek zullen we voortaan steeds één reactie publiceren die ons bijzonder opviel en we het waardig achten om via deze weg te delen met al onze lezers. (Publicatie gebeurt steeds anoniem) Ook ons standpunt op het item wordt gepubliceerd.

U REAGEERDE

"Hallo vrienden. Bij mijn dagelijkse wandelingen met m'n hond in de Haachtse natuur kom ik vele sluikestorten tegen in de bossen en bermen. Tot mijn grote ergernis, ligt het daar bezaaid met alles wat je maar kunt denken. Ook langs de route waar vele scholieren van de Don Bosco school met de fiets passeren ligt het vol met blikjes van cola, energiedrankjes, bier, plastic flesjes, enz... dit kan toch niet! Hebben deze mensen dan geen enkel respect voor de natuur? Ik begrijp, er staan ook nergens geen vuilbakjes of 'blikvangers' (kan misschien eens gemeld worden aan het gemeentebestuur?), maar ik zie hierbij geen reden om alles zo maar in de bossen en bermen te gooien. En het blijft niet bij wat zwerfvuil, er zijn veel mensen die daar hun zakjes met huisvuil komen gooien. Kan ergens eens in de media of zo van dit probleem gewag gemaakt worden a.u.b.? Bij deze wil ik gerust eens meewerken aan een opruimactie, alhoewel dit het probleem niet oplost. Met vriendelijke groet."

ONS ANTWOORD

Beste,

Natuurpunt strijdt reeds jaren tegen het fenomeen van het zwerfvuil, en vooral het ongeoorloofd sluikestorten. Vooral dat laatste krijgt onze aandacht. Zowel in onze reservaten, als erbuiten meldt Natuurpunt elk sluikestort dat ons opvalt. Dat kuist de gemeentelijke overheid dan op, en ze tracht de boosdoener op te sporen. Het hoeft niet gezegd te worden dat hier een kostenplaatje aan hangt.

Sinds enkele jaren organiseert de gemeente in samenwerking met de scholen en verenigingen zwerfvuillacties.

De eerstvolgende vindt plaats op zaterdag 19 oktober van 9u tot 13u. Natuurpunt Haacht doet mee, en éénieder kan met ons aansluiten. Als we met minstens 10 aanwezigen present zijn, krijgen we zelfs een cadeau van de gemeente!

Zie ook activiteitenagenda...

EIKELMUIS

16 & 17
NOV
2013

DAG van de NATUUR

KOESTERBUURFEEST

Natuurpunt Haacht plant een hoogstamboomgaard voor de Eikelmuis!
Kom mee helpen met stevig schoeisel, werkhandschoenen en je spade.

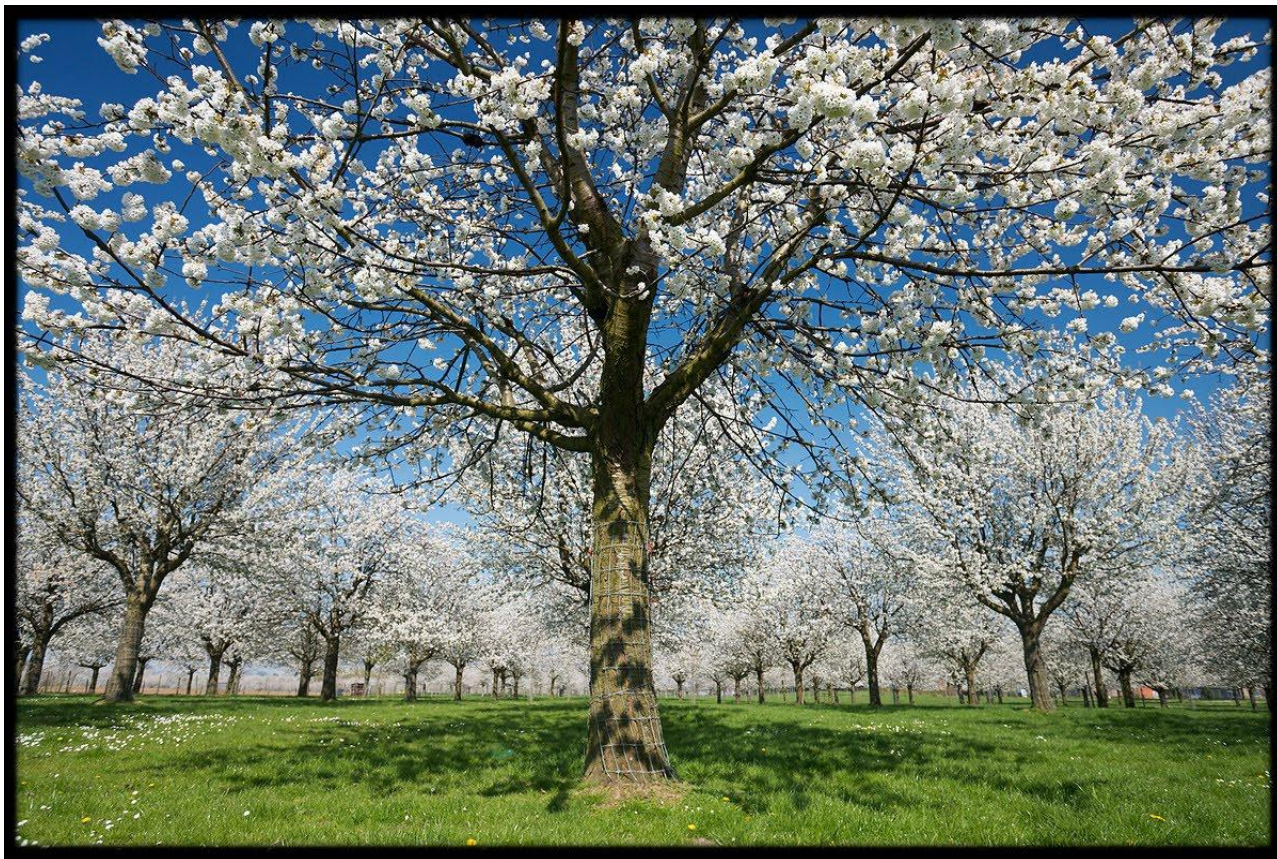
Afspraak om 9 - 12u30 en van 13 tot 17u met lunch om 12u30
aan de sporthalparking in Wespelaar-Haacht.

Meer info via 0476/24.94.24 of www.natuurpunthaacht.be

www.vlaamsbrabant.be/koesterbuurfeest

BOUWEN AAN
VLAAMS-BRABANT

Word 'boomgaardier'!

Wat is het plan precies?

Natuurpunt Haacht plant in het najaar van 2013 een hoogstamboomgaard aan op het grote weiland dat je links van je ziet liggen wanneer je van Haacht naar Wespelaar rijdt. Goed voor 3 ha sublieme verrijking van de lokale bio-diversiteit!

Waarom een hoogstamboomgaard?

Om cultuurhistorische én ecologische redenen!

Waarschijnlijk begon de fruitteelt met de komst van de Romeinen. Abdijen en kloosters hielpen de teelt er weer bovenop na de val van het Romeinse Rijk. Na WO II werden duizenden hoogstammen gerooid en vervangen door laagstammen. Gelukkig gaat men vandaag die oude rassen weer opwaarderen (Bellefleur, Reinette, Beurré Diel, Double Flip,...)

En als klein landschapselement is een hoogstamboomgaard voor tal van planten- en diersoorten belangrijk als leefgebied. Het is een stapsteen tussen leefgebieden. Tal van insecten zoals vlinders, bijen, maar ook de Eikelmuis, de Boomkruiper, de Kleine Bonte Specht, het Steenuiltje, de Ringmus, de Grauwe vliegenvanger,... zullen er zich thuisvoelen.

Een boomgaard is dus veel meer dan rijen fruitbomen met als enige bedoeling fruit op te leveren.

Het provinciaal Koesterburenproject

Ook de provincie Vlaams-Brabant beseft dat we heel wat soorten moeten koesteren willen we ze een toekomst geven. Het koesterburenproject is de actie die hiervoor werd opgezet en hierbij worden de gemeenten aangespoord actie te ondernemen.

De gemeente Haacht aanvaardde een aantal geselecteerde koesterburen. Hierdoor werd al een eerste stap genomen in de richting van de effectieve deelname aan de campagne en de uitvoering van concrete koesteracties.

Bovendien besliste Haacht om deel te nemen aan de koestercampagne 'Je hebt meer burens dan je denkt'. Dit betekent dat concrete acties zullen ondernemen worden die de koesterburen en de hele gemeentelijke biodiversiteit ten goede zullen komen.

De aanplant van de boomgaard kadert mooi in het koesterburenproject omdat de Eikelmuis, die haar leefgebied heeft in hoogstamboomgaarden, een geselecteerde Koesterbuur is in Haacht.

Hoe word je nu eigenlijk 'boomgaardier'?

't Is simpel. Je mag jezelf 'Boomgaardier' noemen als je je aanmeldt als dusdanig bij Johan De Meirsmen, Natuupunt Haacht. Dat kan via het contactformulier op onze website. Of op het nummer 0476/24.94.24. Ook als je meer vragen hebt, kan je ons contacteren. En da's nog maar het begin...

Wat houdt 'boomgaardier' zijn dan verder in?

Op zaterdag 16 én zondag 17 november 2013, op de Dag(en) van de Natuur, worden de appelaars, perelaars, krieken, mispels, kweeperen,... in de grond gestoken! De aanplant van zo'n hoogstamboomgaard vergt echter vele handen! Dus hier is al meteen je eerste taak als boomgaardier! We verwachten je dus dat weekend!

Hoe moet het nu verder met de "boomgaardier" ?

Een boom heeft groeitijd en vooral verzorging nodig. Indien jullie hierin expertise hebben, dan zeker, zien we jullie zeer graag komen als boomgaardier! Ook als je minder ervaring hebt, maar eerder wil bijleren van anderen, kan je aansluiten!

En tenslotte, ook in de pluktijd schieten de boomgaardijs in actie. Ze plukken het fruit en verwerken het tot fruitsap, gelei, confituur, moes,...

De boomgaardijs (die voldoende presentie vertoonden op de werkmomenten!) zullen recht hebben op een deel van de opbrengst, als bedanking voor hun hulp!

Zeg nu zelf : WIE ZOU ER GEEN 'BOOMGAARDIER' WILLEN WORDEN?

Schrijf je nu in, wanneer je je wil engageren ons te helpen bij het planten en het onderhoud, en als je mee wil fruit plukken.

Concreet nu, eerstvolgende afspraak

Op 16 en 17 november, 9 - 12u30 en van 13 tot 17u met lunch om 12u30. Steeds welkom voor een halve of een hele dag. Afspraakplaats: parking sporthal, Wespelaarsebaan, Haacht.

Johan

DE EIKELMUIS

Soortkenmerken

De Eikelmuis heeft een grijs- tot warmbruine rugvacht, die scherp afgescheiden is van de witte tot geelwitte buik. Het opvallendste kenmerk is evenwel de tekening op het gezicht. Dit masker heeft een zwarte kleur en loopt als een streep aan weerszijden van de kop vanaf de snuit, rond de ogen tot achter het oor. De Eikelmuis draagt ook een tweekleurige, lange pluimstaart. Deze is aan de bovenzijde bruin en wordt naar de punt toe zwart, terwijl de onderzijde, evenals de eindpluim, wit is. De Eikelmuis heeft vrij grote oren, zwarte ogen en een spitse neus met lange zwarte snorharen.

Ecologie

De Eikelmuis verblijft overdag in zijn nest. Dit zijn oude nesten van vogels of Eekhoorns of ze bouwen zelf een nest waarbij ze gebruik maken van bestaande holtes, zoals holtes tussen stenen, boomholtes, nissen in muren en nestkasten. Ook in ruimten tussen muren en plafonds van huizen worden soms nesten aangetroffen. Vrije nesten zijn bolvormig en bestaat meestal uit bladeren, gras en mos. Eikelmuisen zijn vooral 's nachts actief. In de loop van de schemering verlaat de Eikelmuis haar nest en is zij de hele nacht op pad. Hoe hoger de temperatuur hoe eerder de Eikelmuis zijn schuilplaats verlaat. De Eikelmuis is een uitstekende klimmer, ze verplaatst zich zelden over de grond en dan uitsluitend indien er voldoende dekking aanwezig is. Eikelmuisen foerageren tot een afstand van 300 meter van hun nest, hoe schaarser het voedselaanbod, hoe verder ze gaan. Eikelmuisen zijn alleseters, maar ze hebben een voorkeur voor dierlijk voedsel, aangevuld met plantaardig voedsel (vnl. fruit, maar ook noten, granen, zaden en menselijke etensresten). De Eikelmuis houdt een winterslaap van oktober tot april. Deze brengt hij, opgerold tot een bolletje, in zijn nest door. Jonge dieren gaan het laatst in winterslaap, omdat zij veel tijd nodig hebben om de noodzakelijke vetvoorraad aan te leggen. De Eikelmuis houdt geen aaneengesloten winterslaap, maar een afwisseling van lange slaapperioden met korte actieve perioden. Dit is afhankelijk van de temperatuursomstandigheden. Tijdens een actieve periode herschikt of herstelt hij zijn nest en gaat op zoek naar voedsel en water. Hij eet echter zeer weinig. Als zich in het voor- of najaar koudere perioden voordoen, gaat de Eikelmuis soms ook in slaap. De Eikelmuis legt geen voedselvoorraad aan voor de winter. De paartijd van Eikelmuisen begint in april, direct na de winterslaap. Het vrouwtje is vanaf haar tweede jaar geslachtsrijp en krijgt per jaar meestal één worp, doch zelden twee. Een worp bestaat uit vier tot zes jongen. De jongen worden meestal in mei of juni geboren, na een draagtijd van 21 tot 23 dagen. Bij de geboorte zijn de jongen blind. Als de jongen dertig tot vijftig dagen oud zijn, spelen ze veel en maken hun eerste tochtjes buiten het nest. Tijdens deze eerste verkenningstochten, klimmen de jongen vaak op hun moeders rug. Ook lopen de jongen van de Eikelmuis in "karavaan", waarbij de dieren mond-aan-staart in een rij lopen. Op deze manier brengt de moeder de jongen vanaf de grond naar het nest en terug. Na ongeveer vijftig dagen zijn de jongen zelfstandig.

Biotoopvereisten

Eikelmuisen leven zowel in bomen en struiken als op de grond. Ze leven voornamelijk in structuurrijke loofbossen in glooiend gebied, het liefst begroeid met eiken, maar ze komen ook voor in naaldbossen, boomgaarden, kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en parklandschap in dorpsranden. Maar ook struikgewas, hagen, tuinen, rotsen, muren en gebouwen kunnen bewoond worden door de Eikelmuis, mits er in de directe omgeving bos of struikgewas aanwezig is en de plek zelf voldoende beschutting geeft.

Populatie-uitwisseling en natuurverbindingen

De Eikelmuis heeft een variabel leefgebied van 0,75 tot 16,5 ha. Grote van leefgebied is afhankelijk van het geslacht, voedselbeschikbaarheid en periode van het jaar. Jonge Eikelmuisen op zoek naar een eigen territorium, leggen een afstand af van maximaal 3 kilometer. Buiten de paartijd leven de Eikelmuisen vaak in losse groepen en overwinteren ze ook wel samen. Langgerekte, lineaire en op elkaar aansluitende landschapselementen worden vaak gebruikt voor dispersie over langere afstanden, waarbij vooral spoorwegbermen en vergelijkbare landschapsstructuren een rol spelen.

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

Eikelmuisen zijn in de zuidelijke helft van Vlaanderen goed vertegenwoordigd. Er is evenwel een sterke achteruitgang de laatste 10-15 jaar. In het verleden vond men bijvoorbeeld regelmatig Eikelmuisen in vogelnestkastjes, terwijl dat nu eerder een zeldzaamheid is. Eikelmuisen worden over gans de provincie waargenomen. Deze soort is nog vrij algemeen in het Noordelijk (Aarschot en Diest) en Zuidelijk Hageland (Boutersem en Bierbeek), het Land van Hoegaarden en het Pajottenland (Ternat, Dilbeek, Liedekerke, Roosdaal, ...). In het Brabants Heuvelland (Heverlee, Laanvallei, ...), het Leemplateau (Landen) en het Land van Asse komt de eikelmuis verspreid voor.

Een gedetailleerde verspreidingslijst is terug te vinden in het Eikelmuisrapport van de zoogdierenwerkgroep.

Inventarisatieonderzoeken

In 2005 werd door de Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt Studie het Eikelmuisproject opgestart. Doelstelling is om in alle provincies onderzoek naar de verspreiding en voorstellen van beschermingsmaatregelen uit te voeren. Volgende samenwerkingen zijn aanwezig:

- Provincie Vlaams-Brabant en BRAKONA.
- Voor het Eikelmuisproject wordt ook samengewerkt met een aantal Nederlandse collega's (VZZ/Alterra/Studio Wolverine/IKL)
- JNM voerde in december 2005 een interviewcampagne die extra informatie opleverde over de verspreiding van de Eikelmuis.
- Monitoringnetwerk met nestkasten
- Permanente inzameling van losse waarnemingen (www.waarnemingen.be)

Knel- en aandachtspunten

Habitatvernietiging wordt over het algemeen beschouwd als één van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang van de Eikelmuis. Dit kan ook omschreven worden als landschappelijke "nivellering", waarbij hoogstamboomgaarden en diverse – vooral houtige - kleine landschapselementen verdwijnen. Ook het verdwijnen van hakhoutbeheer in onze bossen en daarmee geschikte struwelen zorgt voor minder voedsel en minder schuilplaatsen.

De verschraling van het landschap leidt eveneens tot een habitatdegradatie, waarbij niet alleen houtkanten (en ook knotwilgenrijen met veel holtes) maar ook mantel-zoomvegetaties langs bosranden verdwijnen. Dit resulteert o.m. in een verlies van nestgelegenheid en overwinteringsplaatsen.

Door een andere bouwstijl: het verdwijnen rommelige schuurtjes en zolders waarbij deze worden vervangen door ontoegankelijke, strakke bouwsels.

Eikelmuisen zijn wel eens slachtoffer van niet-selectieve rattenbestrijdingsmethoden of opzettelijke verdelging.

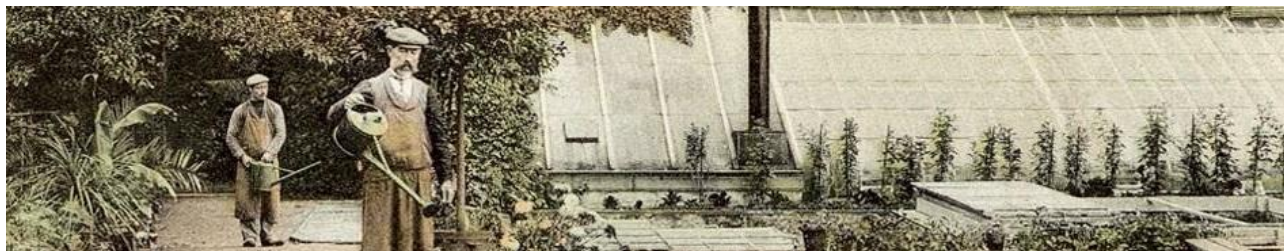
Natuurlijke bedreigingen van de Eikelmuis zijn de toename van predatoren in het cultuurlandschap. De predatoren van de Eikelmuis zijn: uilen, dagroefvogels, vos, huiskat, das, kleine marterachtigen en kraaiachtigen. Deze predatoren waren er vroeger ook, maar omdat de eikelmuispopulaties nu onder extra druk staan door habitatverlies en -degradatie kunnen ze de laatste druppel vormen.

Aanleg of herstel van hoogstamboomgaarden

Hoogstamboomgaarden verschaffen in het fruitseizoen volop voedsel aan de Eikelmuis. Oude fruitbomen met veel holtes bieden ook nestgelegenheid. Het meest geschikt zijn boomgaarden met diverse fruitsoorten waardoor gedurende een langere periode fruit als voedsel ter beschikking staat. De aanwezigheid van enkele Notelaars en vergelijkbare nootdragende soorten (o.a. Hazelaar, Tamme Kastanje) zorgen voor voedsel tot ver in het najaar.

U heeft dit najaar de kans om mee te werken aan de aanplant van een boomgaard. Lees er meer over verder in deze nieuwsbrief.

NATUURPUNT STEUNT NIEUWE VZW ROND DE KLOOSTERTUIN VAN TILDONK

*Wil je lekker gezond blijven?
Eet je dan ook graag verse groenten en fruit?
Niet van plan hiervoor te veel te betalen?*

Kom dan mee met ons tuinieren en deel de opbrengst. Dit kan voortaan in de moestuin en boomgaard van de kloostertuin van Tildonk.

Hier wordt momenteel een ecologisch-samen-tuinieren-project opgestart, en jij bent uitgenodigd om mee te doen!

Je doet enkel dát wat je kan of wil, al naargelang de tijd die je vrij hebt. Je kan leren van anderen, maar je kan ook aan anderen wat leren, al naargelang je kennis. We doen het samen, daar gaat het 'm om! Jong of oud maakt niet uit, iedereen is welkom om mee met ons te dromen en te werken aan een stukje nieuwe wereld.

Wil je meedoen, of ben je benieuwd en wil je gewoon eens komen kijken, kom dan langs op een van onze werkdagen of stuur een mailtje naar kloostertuintildonk@gmail.com.

Mogen we je alvast uitnodigen op één van onze **appelpluk dagen**. Je plukt samen met ons de appels en je kan een deel van de oogst ervan mee naar huis nemen. Je geeft hiervoor een vrije bijdrage (dit wil zeggen dat je beslist wat de waarde hiervan voor jou is). Wij gebruiken de opbrengst van de bijdrage voor de opstart van het project. (materialen, plantgoed, zaden, klaar maken van de tuin,...)

Moestuin voorbereiden.

Het teeltklaar maken van het terrein. Meebrengen: spade, riek,... enz, pick-nick

Zondag 24 november 2013, vanaf 11u. tot +-17u

Zaterdag 30 november 2013, vanaf 11u. tot +-17u

Moestuin voorbereiden.

Het teeltklaar maken van het terrein. Meebrengen: spade, riek,... enz, pick-nick

Zondag 8 december 2013, vanaf 11u. tot +-17u

Zaterdag 14 december 2013, vanaf 11u. tot +-17u

www.facebook.com/NieuweKloostertuinTildonk

WANDELEN MET NATUURPUNT: TWEE MANIEREN

Wandelen in onze natuurgebieden kan op twee manieren: u bent natuurlijk eerst en vooral erg welkom op onze geleide wandelingen. Onder begeleiding van een erkende natuurgids wordt een parcours afgelegd langs de knapste plaatsjes in onze reservaten. U steekt heel wat op van planten- en dierenleven en over het beheer van onze reservaten alsook over de algemene werking van Natuurpunt Haacht. Soms zijn de wandelingen thematisch en gaan ze bijvoorbeeld uitsluitend over paddenstoelen, planten of vogels...

De activiteitenagenda vindt u op onze website <http://www.natuurpunthaacht.be> én steeds in deze nieuwsbrief.

Anderzijds kan u natuurlijk ook zelfstandig wandelen. U bent dan vrij in uw vertrekuur en duur van de wandeling. Op onze website kan u een wandelkaartje (zie hieronder) voor het Haachts Broek anex antitankgracht downloaden. De wandeling op het kaartje is dezelfde als deze die op terrein is afgepijld. Ideaal dus om niet langer te verdwalen in het avontuurlijke Haachts Broek!

Nieuws.brief

ACTIVITEITENKALENDER 2013

EXCURSIES

- 19/10/2013** Zwerfvuilactie, 9u-13u aan het gemeentehuis
- 10/11/2013** Vegetarische eetdag, 12-15 h, 17 -20 h, Zaal onder den toren, Haacht
- 16 en 17/11/2013** Dag van de Natuur – koesterburenfeest meer info in deze nieuwsbrief

WERKDAGEN

De eerste zaterdag van de maand staat er meestal een werkdag op het programma in een van onze gebieden, iedereen is van harte welkom om een handje te komen helpen! Om de juiste plaats van afspraak en het uur te kennen neem je best contact op met Johan De Meirman via info@natuurpunthaacht.be of 0476/24.94.24

26/10/2013	werkdag vanaf 13u30	07/12/2013	werkdag vanaf 13u30
16 en 17/11/2013	Dag van de Natuur		

Liever deze Nieuwsbrief enkel in de mailbox en zodoende een boompje sparen? Mail ons dan!

www.natuurpunthaacht.be

natuurpunt

25 jaar
Natuurpunt Haacht!!
gratis aperitief
en borrelhapjes

21^e vegetarische **EETDAG** zondag 10 november

Haacht
Zaal Onder de Toren
12 - 15 uur en 17 - 20 uur

aperitief met borrelhapjes,
soep, voorgerecht, hoofdgerecht
en desserts buffet

voor de kinderen:
vegetarische spaghetti met kaas

volwassenen: € 16 kinderen: € 8

Foto: Luc Bijnens - Antitankgracht

Info & Reservatie met vermelding middag- of avondshift:
catherine.beddeleem@telenet.be - 0477 999 005